

ORÍGENS Y FONTS DE LA NACIÓ CATALANA

LA RASSA

ETHNOGENIA

I se 'ns pregunta, ¿quina rassa d'homens poblá l' Espanya, ó millor, á Catalunya, qué respondrém?—Que los primers pobladors de la nostra terra foren de la mateixa rassa del período quarternari.

Del home quarternari catalá fins ara res ne sabém; mes si referím l' home sense nom histórich al ab-orígena, y aquest al quarternari, alguna cosa 'n podrém dir.

Certament, fins ara no hem trobat en los estratos del dit período—que per altra part té poca importancia en Catalunya—la calavera del home primitiu (1) com ha succehit per altres païssos, mes de la seva existencia y vida en un período de relativa civilisació per ell, n' hem

(1) Segons m' ha contat lo meu amich En Joan Sardá, l'estiu passat se descubriren en una rajolería del terme del Bruch prop Collbató, uns enterraments de la edat de pedra que 's destruhiren sens que se 'n-pogués treure tan sols un dibuix, empero se 'n salvaren las armas, que son de *pedra de llamp*, y los grans d' un collar que portava un dels guerrers enterrats.

Aqueix descubrimient ve á confirmar lo que dihém respecte de la edat de pedra catalana, que per lo que veurém, tal volta acaba vint y dos sigles avants de Cristo.

trobat mostra en lo Puig de la Malavella, prop de Caldes del mateix nom.

Allá en lo cim d' un puig qu' en los temps pre-històrichs formá la illa d' un llach, s' han trovat restos d' una estació lacustre, aixó es, restos d' animals, sobretot de caballs, lo qu' es una nova prova del caràcter hipògaf del home quarternari, barrejats ab instruments trevallats per ma del home, ab destrals de sílex destinadas á la seva defensa y per lo seu treball. En lo camp de Tarragona s' han fet també descobriments de destrals de sílex, per la part de Constantí, y encara creyem que per lo llach de Banyolas s' han trovat també rastres d' habitacions ó estancias lacustres de lo mateix período del sílex.

Mes á mesura que l' home anava civilisantse, ja segons son propi geni, ja segons las inspiracions de los seus vehins, marcava la seva existencia aixecant aqueixos monuments fins ara atribuïts als Celtas, menhirs, dolmens, etcetra, y que l' arqueología y la antropología moderna han demostrat perteneixer al home del período quarternari al arribar al período de la edat de pedra, aixó es, quan troba medis per treballar las pedras més duras, lo sílex, per fersen destrals y ganivets ab que atendre á la seva defensa, y ab que ajudar-se en lo seu treball.

D' aquest período de la civilisació dels nostres ab-origenas, ne tenim més d' una prova en los menhirs de la Vall d' Aro, Sant Hilari Sacalm, Ascó y Santa Pau y en los dolmens de Moyá, avuy destruït, de Ull-de-molins y Vallgorguina.

¿Se va aixecar lo nostre ab-origena per sí mateix al coneixement dels metalls? ¿Quí pot afirmarho ó negarho! Puig si la nostra rassa, al caracterisarse, la trobém estesa desde la frontera del Egipte á la de la Gal·lia, fins lo Ródano y Garona, quína necessitat tenim de suposar que 'l coneixement dels minerals, la seva manipulació y fundició nos arriba del Asia ó dels Celtas?

¿En quín temps los ab-origenas del Nil arribaren á la edat dels metalls?